

Eindrapportage Pachachaca 2020

1. Inleiding

2020: een bewogen jaar vol uitdagingen. De extreme armoede en de oorzaken en gevolgen ervan werden afgelopen jaar extra zichtbaar, alsook de ernstige noodzaak van onze projecten. Vele gezinnen zijn hard getroffen door de strenge maatregelen die genomen zijn als gevolg van de Covid 19-pandemie. Veel van hen hebben geen inkomsten meer, veel kinderen hadden het afgelopen jaar geen toegang tot onderwijs en huiselijk geweld is in grote mate toegenomen.

Als gevolg van de crisis werd het bestaansrecht van Pachachaca des te duidelijker. Dankzij de ervaring en het vertrouwen dat we de afgelopen jaren hebben opgebouwd binnen de gemeenschap, konden we veel betekenen. Het was daarbij mooi te ervaren dat het in de Andes gehanteerde principe Ayni haar kracht in de praktijk bewees. Ayni betekent wederkerigheid en is gebaseerd op het idee dat alles en iedereen met elkaar verbonden is. Het afgelopen jaar werkten wij nog meer op basis van gelijkwaardigheid samen met de gezinnen uit de gemeenschap: Pachachaca deelde wat zij kon delen met de gezinnen, o.a. in de vorm van voedselpakketten, medicijnen en andere basisbehoeften. De gezinnen hielpen op hun beurt Pachachaca door bijvoorbeeld te helpen in de moestuin en het repareren van schoenen, fietsen en woningen van andere gezinnen. Op die manier konden wij onze activiteiten in de vorm van een gelijkwaardige uitwisseling implementeren, voortbouwend op de talenten en de gemeenschapszin van alle deelnemers.

*Pachachaca is een naam die in de inheemse taal Quechua
'Eenheid van alles op Aarde' betekent.*

Dankzij onze ondersteuning, in eerste instantie in de vorm van noodhulp en sinds september van dit jaar op meer duurzame wijze, hebben vele gezinnen letterlijk kunnen overleven en kijken zij nu met iets meer hoop richting de toekomst. Met gemengde gevoelens kijken wij daarom terug op een jaar vol verdriet en misère, maar gelukkig ook vol kracht, eensgezindheid en gemeenschapszin.

2. Achtergrond en aanleiding

Corona: toename van armoede

Het project *Pachachaca* heeft haar basis in het plaatsje Calca, hoofdstad van de gelijknamige provincie, in de regio Cusco. De provincie Calca telt circa 65.000 inwoners. In Calca heerst er veel armoede, met alle sociale gevolgen van dien: een groot aantal kinderen groeit op in een instabiele en onveilige thuissituatie. Een aantal van hen kan dan ook niet thuis wonen. Degenen die wel thuis opgroeien, komen in veel gevallen in aanraking met (huiselijk) geweld of leven in een staat van verwaarlozing. Begeleiding van buitenaf bestaat niet voor deze gezinnen. De kinderen worden vaak aan hun lot overgelaten. Afgelopen jaar hebben wij ervaren hoe deze situatie nog precairder werd als gevolg van de pandemie, waardoor bovengenoemde problemen verergerden.

Peru is een van de landen die het meest ernstig is getroffen door het Coronavirus: tot nog toe raakten 963.000 Peruvianen besmet (volgens een meting op 30 november 2020). Met ruim 35.000 doden per 100.000 inwoners heeft Peru het hoogste sterftecijfer door Covid-19 ter wereld. Dat Peru zo ernstig geraakt is door de pandemie zegt veel over de ongelijkheid in het land, het gebrek aan adequate voorzieningen en de omvang van de groep mensen die deel uitmaken van de informele economie en dagelijks op straat hun brood moeten verdienen om rond te kunnen komen.

Ook al voordat de maatregelen rondom het Coronavirus een grote economische crisis tot gevolg hadden, kende Calca veel armoede: 68,5% van de bevolking van de provincie Calca leefde reeds in armoede, 37,1% leefde zelfs in extreme armoede. De maatregelen rondom het Coronavirus hebben echter drastische gevolgen. Volgens schattingen van de Wereldbank en Unicef is de armoede tijdens de afgelopen maanden van de pandemie op nationaal niveau reeds met 13% toegenomen; extreme armoede nam toe van 4,2% naar 9,5%. Juist de provincies als Calca, waar de armoede reeds een stuk hoger lag dan het landelijke gemiddelde, zijn buitenproportioneel hard getroffen.

Ook voor de economie en dus op langere termijn heeft de pandemie grote gevolgen: het BNP daalde de afgelopen maanden met 30,2%. Concreet houdt dit in dat in de maanden april tot juni 6,7 miljoen Peruanen hun baan zijn kwijtgeraakt en dat het totaal aan salarissen dat in deze periode is uitbetaald daalde met 56,3%. Oftewel, mensen raakten niet alleen hun baan kwijt, maar ook de salarissen gingen drastisch omlaag. De gezinnen die zich reeds in armoede bevonden zijn extra hard getroffen, gezien zij vaak hun geld verdienen binnen de informele economie (71% van de economie is informeel in Peru) en tijdens de pandemie niet de straat meer op konden om hun producten te verkopen; 27% van deze gezinnen heeft op dit moment geen inkomsten meer. Ook raakten mensen met een laag salaris vaker hun baan kwijt, namelijk wel liefst 38%. Daarbij werden vrouwen extra hard getroffen (47% tegenover 26% van de mannelijke beroepsbevolking). Als gevolg van de crisis geeft één van de vijf gezinnen aan wel eens een maaltijd over te slaan bij gebrek aan voedsel en één op de vier gezinnen heeft geen geld om medische hulp te zoeken.

De politiek instabiele situatie in het land zorgt ervoor dat er weinig optimisme is voor wat betreft de toekomst van het land en de gezinnen die toch al hard getroffen zijn. Zo vond er een stille staatsgreep plaats en hadden we in de maand november drie verschillende presidenten achter elkaar.

Ongelijke onderwijskansen

De pandemie heeft ook grote invloed op de kwaliteit van en de toegang tot het onderwijs voor arme gezinnen. Veel gezinnen hebben geen toegang tot internet en ouders zijn minder goed in staat om hun kinderen bij hun huiswerk te begeleiden, doordat zij zelf een laag opleidingsniveau hebben of doordat zij geen Spaans spreken, maar Quechua (de traditionele, inheemse taal). Hierdoor nemen de verschillen tussen arm en rijk steeds verder toe. 34% van de kinderen uit gezinnen met lage inkomsten, hadden dit jaar geen toegang tot onderwijs. Sommige kinderen moesten elke dag meer dan een uur vanuit hun gemeenschap lopen op zoek naar internetbereik.

Toename huiselijk geweld en verwaarlozing

Van alle sociale problemen is huiselijk geweld een van de meest ernstige in deze regio. Alcoholisme en misbruik komen veelvuldig voor, waardoor kinderen mentaal en emotioneel beschadigd raken en een grote kans lopen om later ook zelf gewelddadig te worden. Dit probleem wordt verergerd doordat de psychische zorg ernstig tekortschiet. Volgens de organisatie ENARES gaven in 2019, 7 van de 10 Peruvianen aan met huiselijk geweld in aanraking te zijn geweest. Tegelijkertijd gaven 8 van de 10 jongeren thuis psychisch of fysiek mishandeld te zijn geweest.

Ook het huiselijk geweld is als gevolg van de lockdown enorm toegenomen. Tijdens de eerste acht maanden van de pandemie is er van bijna 80 duizend gevallen van misbruik en geweld tegen meisjes en vrouwen aangifte gedaan (bron: Unicef). Cusco is de derde regio in Peru voor wat betreft het aantal gevallen van geweld tegen vrouwen en neemt de vierde plaats in voor wat betreft seksueel misbruik. Alleen al in het jaar 2020 zijn 5500 vrouwen als vermist opgegeven. Men schat in dat het aantal geregistreerde gevallen van geweld, misbruik en verdwijning waarschijnlijk maar het topje van de ijsberg is, aangezien veel vrouwen geen aangifte durven te doen. Bij Pachachaca zijn wij daar helaas getuige van.

Onze doelstelling

Hoewel Pachachaca in 2003 in eerste instantie is opgericht als kindertehuis voor 21 kinderen, bouwden we het tehuis de afgelopen jaren samen met lokale medewerkers uit tot een project voor opvoedkundige begeleiding, waarmee we voor nog veel meer kinderen het verschil kunnen maken. Wij hebben het gezinshuis hervormd en hebben ervoor gekozen om het aantal kinderen in het gezinshuis te beperken tot maximaal tien. Wij hebben tegelijkertijd onze deuren geopend voor de kinderen en gezinnen uit de buurt, waarmee Pachachaca steeds meer de functie heeft gekregen van educatief gemeenschapshuis en zich heeft ontwikkeld tot spil in de gemeenschap van Calca. Zo kunnen we onze inzet voor een groot deel richten op ambulante begeleiding en community building. Onze focus ligt op preventie, zelfredzaamheid en samenwerken aan een ontwikkelingsperspectief.

Alle activiteiten van *Pachachaca* dragen bij aan een verbeterde levenssituatie van kinderen en hun ouders. Doelstelling van het project *Pachachaca* is dan ook: *“Het bieden van opvoedkundige begeleiding, het bijdragen aan een veilige leefomgeving en een integrale opvoeding voor kinderen en jongvolwassenen, zodat zij betere mogelijkheden hebben om zich te ontwikkelen tot kinderen/jongeren met een integraal welzijn. Uiteindelijk moeten zij als volwaardige burgers deel kunnen uitmaken van de maatschappij”*.

3. Activiteiten en resultaten 2020

De richting die wij eerder hadden ingezet met Pachachaca, namelijk het langzaam afbouwen van het gezinshuis enerzijds en meer nadruk op preventie anderzijds, bleek de juiste en hebben we in 2020 verder kunnen uitbouwen. Juist in tijden van crisis werd het belang van het werk in en met de gemeenschap extra duidelijk. We hebben meer vertrouwen gewonnen en ons netwerk uitgebreid, waarmee wij onze positie in de gemeenschap verder hebben bestendigd. Tegelijkertijd hebben we meer tijd dan ooit besteed aan het welbevinden van de kinderen in het gezinshuis, aangezien zij niet naar school konden en afhankelijk waren van nieuwe, creatieve manieren om zich zo goed mogelijk te kunnen blijven ontwikkelen.

Per programmaliijn geven wij u een beeld van de activiteiten die wij hebben uitgevoerd en de resultaten die we daarmee hebben weten te behalen.

3.1. Gezinshuis

Dagelijkse zorg en begeleiding van 10 kinderen in het gezinshuis en 2 jongeren op afstand

De activiteiten binnen het gezinshuis liepen afgelopen jaar door, hoewel in aangepaste vorm. Halverwege maart startte een strenge lockdown in geheel Peru, wat betekende dat niemand de straat op mocht, behalve voor de meest urgente boodschappen of zorg. Alle scholen werden tot het einde van het schooljaar (=kalenderjaar) gesloten. In de maanden maart tot en met juni betekende dit dat ook een groot deel van het personeel van Pachachaca thuis moest blijven.

Pavel en Liesbeth namen daarom de dagelijkse zorg voor de kinderen geheel voor hun rekening gedurende deze maanden. De schoolactiviteiten vonden geheel online plaats, waardoor ook de begeleiding van de schoolactiviteiten door hen werd verzorgd. De kinderen volgden hun lessen via het programma Classroom en kregen via whats app huiswerk toegestuurd. Gelukkig beschikt Pachachaca over voldoende computers, mobiele telefoons en een goede internetaansluiting. Daarnaast hebben we een uitgebreide bibliotheek aangelegd met boeken op de verschillende niveaus van de kinderen, zodat de kinderen, naast de schoolwerkzaamheden, ook werden gestimuleerd zelfstandig te lezen.

Gelukkig werden per 1 juli de maatregelen versoepeld en konden de personeelsleden hun werkzaamheden weer op de reguliere wijze uitvoeren. Uiteraard hebben we binnen Pachachaca verschillende maatregelen genomen om de veiligheid van de kinderen en het personeel te garanderen. Zo hebben wij maandelijks alle personeelsleden laten testen op Covid, hebben wij dagelijks de temperatuur opgenomen en hebben wij extra hygiëne maatregelen getroffen. Op die manier konden we ook voldoen aan de verplichte protocollen vanuit de overheid.

Zo kon vanaf juli onze vaste lerares van Pachachaca de kinderen dagelijks begeleiden bij hun schoolactiviteiten. Hierdoor konden we de kinderen beter een op een begeleiden en ook extra aandacht besteden aan vakken waar zij moeilijkheden mee hadden. Bijzonder was dat de school tijdens de lockdown met de kinderen een rap heeft gemaakt waarin het seksueel misbruik en geweld van inheemse meisjes tijdens de lockdown aan de kaak werd gesteld als onderdeel van de campagne *Niñas, no Madres* (Meisjes, geen Moeders). Tijdens de eerste twee weken van de lockdown was er reeds aangifte gedaan van 3500 gevallen van misbruik en geweld, waarvan 700 tegen meisjes jonger dan 18 jaar. De jongeren van Pachachaca die naar de middelbare school gaan, hebben meegeschreven aan de tekst en een van de meiden heeft in Quechua, de traditionele taal in Cusco, geschreven en gerapt. Zij werd uitgenodigd voor verschillende debatten op de radio en een uitgebreid artikel met haar foto werd in een van de nationale kranten gepubliceerd:

Zie hier de [video](#) en hier het [krantenartikel](#).

Flor rapt en vraagt in Quechua aandacht voor het vele seksuele geweld tegen meisjes in inheemse gemeenschappen.

Sociale en emotionele ontwikkeling van de kinderen

Uiteraard is het voor de socialemotionele ontwikkeling van de kinderen niet bevorderlijk om een heel jaar niet naar school te kunnen, waar normaal gesproken een groot gedeelte van het sociale leven van de kinderen plaatsvindt. Daarom hebben we het aantal uren van de psycholoog van Pachachaca verdubbeld, zodat zij extra aandacht kon besteden aan de ontwikkeling van de kinderen en de problemen en de nieuwe uitdagingen die het Coronavirus met zich meebracht. We hebben bovendien, binnen de beperkte mogelijkheden, de volgende activiteiten georganiseerd:

- Gedurende de eerste maanden van het jaar kregen de kinderen intensief Engelse les.
- Een neef van een van de gezinnen die tijdens de maanden maart t/m december voedselpakketten ontving, is sportleraar. Als tegenprestatie voor de hulp aan zijn familie kwam hij wekelijks sporten met de kinderen. Gelukkig beschikt Pachachaca over voldoende ruimte en sportgelegenheid om te kunnen bewegen.
- In de vakantie halverwege het schooljaar hebben twee acteurs theater workshops georganiseerd. De resultaten van de theaterworkshops zijn [hier](#) en [hier](#) te bekijken.

- Een aantal kinderen nam gedurende 3 maanden deel aan een dansworkshop onder leiding van een professioneel danseres.
- Drie kinderen hebben deelgenomen aan een online cursus muziek componeren en instrumenten maken van gerecycled materiaal.
- De kinderen hebben meegewerkt aan twee video's over het milieu: een over [bijen](#) en een over [plastic](#).
- Een aantal kinderen heeft meegedaan aan een workshop sieraden maken van zaden.

- Een aantal kinderen heeft actief meegewerkt aan een muurschildering in het centrum van Calca.

- In januari konden wij nog een week met de kinderen uit het gezinshuis op vakantie naar de kust. Het was voor alle kinderen hun eerste ervaring met de zee en het strand.

Helaas was het in 2020 nauwelijks mogelijk om gezinsbezoeken af te leggen. In de zomervakantie aan het begin van het jaar zijn alle kinderen naar hun gemeenschap afgereisd om hun familie te bezoeken, maar de maanden daarna was dit niet meer mogelijk. De gezinsleden die naar Pachachaca konden komen, hebben wij actief ondersteund met voedselpakketten voor henzelf en de gemeenschap.

Studie en werk

Een aantal jongeren die reeds uit huis zijn en die wij op afstand begeleiden, raakten tijdens de lockdown hun baan kwijt, aangezien zij o.a. in de horeca werkten. Hen hebben wij moeten ondersteunen met voedselpakketten en het betalen van de huur. Een van hen heeft van de lockdown geprofiteerd om zich voor te bereiden op het examen dat zij moet doen om tot de modeopleiding te worden toegelaten. Wij hebben haar gesteund met het betalen van haar studie en de aanschaf van een laptop.

Ook de jongeren die binnenkort de middelbare school afmaken of inmiddels hebben afgerond, hebben wij samen met de psychologe begeleid bij hun studie- en beroepskeuze. Zij krijgen in de zomervakantie

extra bijles in de vakken waarin zij toelatingsexamen moeten doen en daarnaast lopen zij stage bij bevriende bedrijven om ervaring op te doen.

Hulp aan de lokale gemeenschap

Omdat wij het belangrijk vinden dat de kinderen zich verbonden blijven voelen met de gemeenschappen waar zij vandaan komen en omdat wij de kinderen graag gevoel voor solidariteit meegeven, plannen we jaarlijks vier activiteiten om gemeenschappen of andere instanties te helpen. Zo hebben we in 2019 o.a. contact gelegd met het plaatselijke bejaardencentrum en met een centrum voor kinderen met een handicap. Dit jaar begonnen we met het planten van 1200 bomen in de gemeenschap Yanahualla. Dit deden wij gezamenlijk met de vrouwen en mannen uit de gemeenschap. Op die manier maakten wij onze kinderen bewust van het belang om voor de aarde om ons heen te zorgen en tevens was het een mooie manier om op gelijkwaardige wijze samen te werken met de gemeenschap Yanahualla. Wanneer de bomen groot zijn, zal de gemeenschap hier letterlijk en figuurlijk de vruchten van kunnen plukken. De bomen zijn gedoneerd vanuit privé-gelden van de initiatiefnemers van Pachachaca, vrienden en familie, ter compensatie van hun ecologische foot print.

Bij de start van de lockdown, had ook deze gemeenschap het moeilijk. Men kon hier ondanks de lockdown redelijk rondkomen van zelf verbouwde producten, maar kwamen suiker, rijst en olie tekort. We hebben de gemeenschap daarom geholpen met deze producten die door de voorzitter van de gemeenschap werden opgehaald.

Daarnaast zijn de kinderen uit het gezinshuis erg actief geweest bij het inpakken en uitdelen van voedselpakketten aan gezinnen in de gemeenschap. Zij waren zich bewust van de ernstige situatie waarin veel gezinnen zich tijdens de crisis verkeerden en hielpen daarom graag mee. Daarbij hielden wij rekening met de hygiëne maatregelen en de nodige afstand t.b.v. de veiligheid van de kinderen.

Ook hebben de kinderen voor hun eigen familie in de gemeenschappen en in de stad voedselpakketten bereid. Ook dekens, kleding en andere zaken die familieleden tekort kwamen hebben we meegegeven.

Als laatste hebben de kinderen speelgoed en kleding weggegeven om uit te delen met de pakketten aan gezinnen met kinderen.

3.2. Educatief gemeenschapshuis

Pedagogische begeleiding van kinderen uit de buurt

De pedagogische ondersteuning van kinderen uit de buurt bleek tijdens de crisis van extra groot belang. Veel ouders waren niet in staat om hun kinderen op dit vlak te begeleiden, vanwege het niet goed spreken van de Spaanse taal (veel mensen spreken de inheemse taal Quechua) of een laag opleidingsniveau. Ook was er in sommige gevallen geen mobiele telefoon aanwezig om huiswerk op te ontvangen. We hebben daarom mobiele telefoons uitgeleend en de gezinnen die niet hierover beschikten en ander materiaal, zoals papier, pennen, schriften, etc. In sommige gevallen hebben we ook gezorgd voor tafels en stoelen.

Drie leraressen hebben contact gehad met 59 kinderen die ondersteuning behoefden. Deze kinderen zijn de kinderen uit de gezinnen die in de meest extreme omstandigheden leven en die ook deelnemen aan het project Mujer Nueva (zie hieronder). De leraressen hebben gedurende de eerste maanden huisbezoeken afgelegd of kwamen in de tuin bijeen met kleine groepjes kinderen. Zij leenden ook bibliotheekboeken uit die rouleerden tussen de verschillende gezinnen. Toen echter het aantal besmettingen in Calca opliep, hebben wij

besloten dat het veiliger was om het contact te beperken tot telefonisch contact. De kinderen kregen hulp bij het maken van de opdrachten die vanuit school werden gestuurd, zodat zij op correcte wijze mee konden komen met de andere leerlingen in hun klas. De leraressen hielpen via whats app video calls en namen korte video's op om opdrachten en oplossingen toe te lichten. Hierdoor konden de kinderen voldoen aan de eisen vanuit school voor wat betreft hun huiswerk. Daarnaast hebben wij aandacht te besteed aan de leerbehoeften per kind. De psychologe heeft onderzoek gedaan naar mogelijke leerproblemen en moeilijkheden die elk kind heeft, zodat de leraressen hier meer specifiek op in kunnen spelen. Hiermee kunnen we de tijd meer efficiënt gebruiken. Alle leraressen hebben een training gevolgd van drie dagdelen waarin thema's aan de orde kwamen, zoals het effect van de lockdown op de kinderen en hun leervermogen, signaleren van mogelijke psychische problemen en het omgaan met leerproblemen. In gevallen waar meer specialistische begeleiding nodig was, heeft de psychologe therapie verzorgd, op de momenten dat dat veilig en verantwoord was. Tijdens de lockdown bestond interventie door de psychologe met name uit begeleiding van de ouders bij het (leer)gedrag van hun kinderen en tips aan de leraressen bij de ondersteuning van de kinderen.

De ondersteuning op educatief vlak was bovendien vooral belangrijk om een oogje in het zeil te houden t.a.v. de situatie thuis, de relatie tussen ouders en kinderen en ook om de kinderen het gevoel te geven niet helemaal aan hun lot te zijn overgelaten. In gevallen wij ons zorgen maakten over de situatie van de kinderen, hebben wij extra aandacht besteed aan de psychologische begeleiding van de gezinnen.

In sommige gevallen bleek het erg lastig om de kinderen op een afstand op een goede manier te begeleiden. Wij waren daarbij afhankelijk van de ouders, die helaas niet altijd even betrokken waren. Verder was voor veel mensen online werken nieuw en niet altijd even gemakkelijk. Samen met de leraressen en de psychologe hebben we dan ook zoveel mogelijk aandacht besteed aan de relatie tussen ouder en kind en praktische ideeën om hen samen op een prettige manier te laten spelen en leren. Daarnaast hebben wij ingesproken kinderverhalen opgestuurd, zodat de kinderen zich ook zonder begeleiding op verantwoorde wijze konden bezighouden.

Vakantiewerkshops in februari

Een beeld dat ten tijden van schrijven bijna ondenkbaar is; dagelijks meer dan honderd kinderen op het terrein van Pachachaca. De kinderen uit de buurt konden tijdens de hele maand februari meedoen aan ons lesprogramma voor de zomer. Een lesprogramma dat bestond uit wiskunde, taal en Engels in de ochtend, en sport, spel, dans, muziek of tekenen en schilderen in de middag. Elke dag werd voor alle kinderen een gezonde maaltijd bereid. Deze activiteiten werden aan het einde van de maand afgesloten met mooie presentaties, uitvoeringen en lekker eten. Ook kregen zij schoolmaterialen mee, zoals schriften, pennen en kleurpotloden.

3.3. Ambulante hulpverlening en empowerment

Voedsel en medicijnen

Gezinnen die zich ook voor de crisis al in een extreme kwetsbare situatie bevonden, zijn door de crisis extra geraakt. Veelal leven de moeders (en in sommige gevallen ook alleenstaande vaders) van het geld dat zij dagelijks bij elkaar schrapen om een bord eten op tafel te krijgen, vaak door het wassen van kleding van andere gezinnen of het verkopen van chicha (maïsbiertje), eten of andere producten op straat. Andere ouders werkten in de informele economie: zij werkten o.a. in restaurants, maar hadden geen vast contract of werkten bijvoorbeeld als mototaxista. Een groot deel van de gezinnen moesten voor de coronacrisis rondkomen van S/375-500 (€95-125) per maand. Ter vergelijking, het minimumloon ligt in Peru op S/930.00 (€234) per maand en dit bedrag is zeer laag voor de Peruaanse levensstandaard. Tijdens de lockdown was het uitvoeren van deze beroepen voor hen niet mogelijk en hadden zij totaal geen inkomsten. Hoewel de overheid voedselpakketten en subsidies uitdeelde, kwamen deze lang niet altijd bij de personen terecht die deze het hardst nodig hadden. Veel gezinnen die wij kennen staan niet geregistreerd bij de gemeente, omdat zij geen vaste woning of baan hebben en vielen buiten de boot. Andere gezinnen gaven aan weliswaar een voedselpakket te ontvangen, maar daar niet van rond te kunnen komen. Over het algemeen zijn gezinnen hier gewend om met weinig rond te komen, elkaar te helpen als dat kan en op creatieve wijze rond te komen van weinig. Zodra zij aangeven dat dit echt niet meer lukt, is dat voor ons een teken dat er daadwerkelijk nood is.

Vanuit Pachachaca hadden wij reeds contact met veel gezinnen vanuit ons programma voor ambulante hulpverlening. In 2020 zijn veel nieuwe gezinnen aan ons programma toegevoegd, vanwege de extreme armoede waarin zij zich bevonden. Alle gezinnen zijn bezocht en van alle gezinnen is de situatie in kaart gebracht, waardoor wij een duidelijk beeld hadden wat de behoeften waren op korte- en lange termijn. Zo hebben wij van elk gezin het aantal gezinsleden, opleidingsniveau, werkzaamheden en inkomsten per gezinslid en mogelijke problemen rondom psychische of fysieke gezondheid, huiselijk geweld, schoolresultaten/ leerproblemen, etc. in kaart gebracht. De gezinnen zijn in eerste instantie geselecteerd in samenwerking met lokale (overheids)instanties (*fiscalía, centro de emergencia de la mujer*), scholen en onze eigen sociaal werkers en aan alle gezinnen zijn voorafgaand aan de hulp die wij al eerder boden, huisbezoeken afgelegd om de situatie goed te analyseren.

In eerste instantie was de hulp gericht op overleven: het bieden van voldoende voedsel om te overleven en in een aantal gevallen ook medicijnen. Wekelijks ontvingen de gezinnen een pakket bestaande uit de belangrijkste producten om een week op te kunnen overleven, zoals rijst, pasta, haver, mout, linzen, zout, suiker, tonijn, olie, aardappelen, groente en fruit. Ook ontvingen zij een keer per maand producten voor de persoonlijke hygiëne, zoals wc papier, waspoeder, afwasmiddel, shampoo, zeep, tandpasta en maandverband. Van alle gezinnen hebben wij hun identiteitsbewijs genoteerd. Met dit nummer konden wij online controleren welke vormen van subsidie zij reeds ontvingen en dus of hulp daadwerkelijk nodig was. Dit uiteraard in combinatie met diverse aspecten die hierbij ook een rol spelen (welk soort baan, mogelijke ziektes, aantal kinderen, etc.). Tijdens het uitdelen van de voedselpakketten hadden wij een belangrijke rol bij het uitleggen van wat het Corona-virus betekent en wat mensen kunnen doen om zich te beschermen. Veel mensen waren hiervan niet goed op de hoogte omdat zij niet over de juiste communicatiemiddelen beschikken of Quechua spreken en de informatie niet goed begrijpen.

Hoewel we in het begin hoopten dat de crisis niet langer dan vier maanden zou duren, bleek gaandeweg dat de maatregelen en de (economische) gevolgen daarvan nog een lange nasleep zouden hebben. We hebben de voedselhulp daarom verlengd tot heden, tot het nodig is, dankzij de bijdragen van diverse fondsen, sponsors, vrienden en familie.

Uiteindelijk hebben wij pakketten uitgedeeld aan 80 gezinnen. De nood werd steeds hoger, waardoor het aantal gezinnen dat in situaties van extreme armoede terecht kwam, snel steeg.

In een aantal gevallen hielpen wij de gezinnen in de vorm van geld voor de huur of hout om op te koken. Tevens hebben wij matrassen gedoneerd aan enkele gezinnen; bijvoorbeeld daar waar mensen op de grond sliepen. Ook hielpen wij mensen in extreme situaties met medicijnen (o.a. voor epilepsie, diabetes, een vrouw met kanker moet wekelijks gedraineerd worden, etc). Hoewel iedereen formeel zou moeten kunnen rekenen op gratis gezondheidszorg, werd hen de gezondheidszorg tijdens de lockdown geweigerd. In een aantal gevallen hebben wij mensen begeleid naar het plaatselijk ziekenhuis om hun rechten op te eisen; in veel gevallen kwamen wij echter niet verder en was de urgentie dermate hoog dat wij zelf de medicijnen hebben moeten aanschaffen.

In een klein aantal gevallen hebben we helaas ook ondersteuning moeten bieden bij begravenissen. Omdat ziekenhuizen overbezet waren, werden veel patiënten niet langer geholpen, in enkele gevallen met de dood als gevolg. Iemand begraven is duur in Peru en in Covid-tijden ook niet altijd eenvoudig te regelen. Daarnaast was er nauwelijks gelegenheid om te rouwen als gevolg van het isolement en het stigma wat er rond de ziekte is ontstaan. Ook op dit vlak hebben de sociaal werkers en psychologe ondersteuning geboden.

Tijdens de maanden mei t/m augustus was het erg koud in de regio. In samenwerking met de vluchtelingenorganisatie van de VN hebben wij daarom ruim 500 dekens uitgedeeld aan gezinnen in Calca. Ook konden wij zeep en keuken sets doneren aan een aantal gezinnen. In eerste instantie waren de donaties bedoeld voor vluchtelingen uit Venezuela, maar ook aan andere gezinnen hebben wij dekens uitgedeeld in het geval daar behoefte aan was. Dankzij het contact met de Venezolaanse gemeenschap hebben wij ook een aantal nieuwe, Venezolaanse gezinnen aan ons hulpprogramma toegevoegd. Dit in het geval wij zagen dat de gezinnen in extreme armoede verkeerden.

In ruil voor de ontvangst van de pakketten hebben gezinnen ons geholpen bij de verschillende projecten: zij hielpen bij het samenstellen van de voedselpakketten, werkten in de moestuin, repareerden schoenen of fietsen of hielpen ons met andere handarbeid. Het was mooi om te zien dat de meeste gezinnen uit eigen initiatief iets terug wilden doen. We hebben een systeem bijgehouden waarin wij registreerden hoe vaak elk gezin heeft deelgenomen aan een *Faena* (gezamenlijk werken op het land, etc. in het kader van *ayni*). Op die manier konden wij garanderen dat elk gezin evenveel bijdroeg en zagen wij ook de noodzaak en motivatie bij elk gezin. Wanneer een gezin twee keer zonder reden niet kwam opdagen, vond er een gesprek plaats met een van de sociaal werkers en in het geval er een gebrek was aan motivatie en/of noodzaak stopten wij de hulp. Dit kwam gelukkig slechts in een gering aantal gevallen voor. In de gevallen waar wij extra (financiële) hulp boden, vroegen wij de gezinnen om ook extra werk te verrichten tijdens de *faenas*. Dit om de waardigheid van de gezinnen te behouden en ook om te voorkomen dat er te gemakkelijk vanuit zou worden gegaan dat we van alles zouden weggeven.

Psychische begeleiding

Met het verstrijken van de tijd (en dankzij het feit dat de sociaal werkers de inheemse taal Quechua spreken) ontstond er een vertrouwensband, waardoor mensen steeds vaker uit zichzelf naar ons toe kwamen om te vertellen hoe het met hen ging en welke eventuele andere problemen er speelden en behoeften er waren. Vaak gaat het hierbij om zorgen om de kinderen, de gezondheid, zorgen om de toekomst of het betalen van de huur.

Tijdens de gesprekken met de gezinnen werd extra aandacht besteed aan de gezondheid van de gezinnen en hoe zij zelf konden werken aan de verbetering hiervan en weerstand tegen ziektes. Zo gaven de sociaal werkers tips t.a.v. veiligheidsmaatregelen rondom het COVID-19, deelden wij huidvriendelijke alcohol en mondkapjes uit, maar zorgden we ook voor voldoende groenten en fruit en recepten voor gezonde maaltijden en kruidendranken. Ook gaven wij tips om te kunnen ontspannen en voldoende te bewegen.

In veel gezinnen spelen ook problemen op het vlak van depressie, somberheid, lastige gezinsrelaties, huiselijk geweld en uitzichtloosheid. Wij konden hen extra steun aanbieden in de vorm van telefonisch contact met de sociaal werkers en doorverwijzing naar de psychologe in de gevallen dat er ernstiger problemen speelden. Een luisterend oor, advies en in een aantal gevallen therapie werden erg gewaardeerd en zorgden ook voor verbetering van de situatie thuis. Op de momenten dat de maatregelen (tijdelijk) werden versoepeld, vonden huisbezoeken plaats; tijdens de lockdown vonden en vinden de gesprekken plaats via de telefoon. Dit werkte, binnen de beperkte omstandigheden, erg goed.

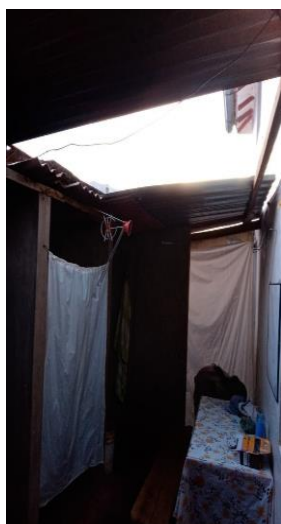
Als laatste hebben wij na een paar weken van de lockdown een campagne opgezet voor slachtoffers van huiselijk geweld. Wij hebben hen via Facebook en tekstberichtjes via de mobiele telefoon op de hoogte gebracht van hun rechten en de mogelijkheid om anoniem met Pachachaca contact op te nemen, ook als het gaat om burens of andere personen van wie zij verdenken dat er sprake is van huiselijk geweld. Op deze manier konden wij bij Pachachaca een vinger aan de pols houden en indien nodig de politie inschakelen. Gelukkig konden wij veel preventief werk doen en hebben wij de politie niet in hoeden schakelen.

Woonomstandigheden

Bij de huisbezoeken werden wij ons bewust van de precare woonomstandigheden van een aantal gezinnen. Omstandigheden die de gezondheid van o.a. de kinderen in gevaar brachten en een waardig bestaan onmogelijk maakten. Veel gezinnen wonen in slechts één ruimte, vaak zonder ramen en stromend water. Veel mensen slapen op de vloer, er is weinig bergruimte waardoor er overal spullen liggen en sommige kinderen hadden geen tafel of stoelen om hun huiswerk te maken. Ook wordt er vaak gekookt op een open vuur in dezelfde ruimte waarin (kleine) kinderen spelen en rondlopen. Ook woont een aantal gezinnen op een verdieping met een trap en balkon zonder balustrade.

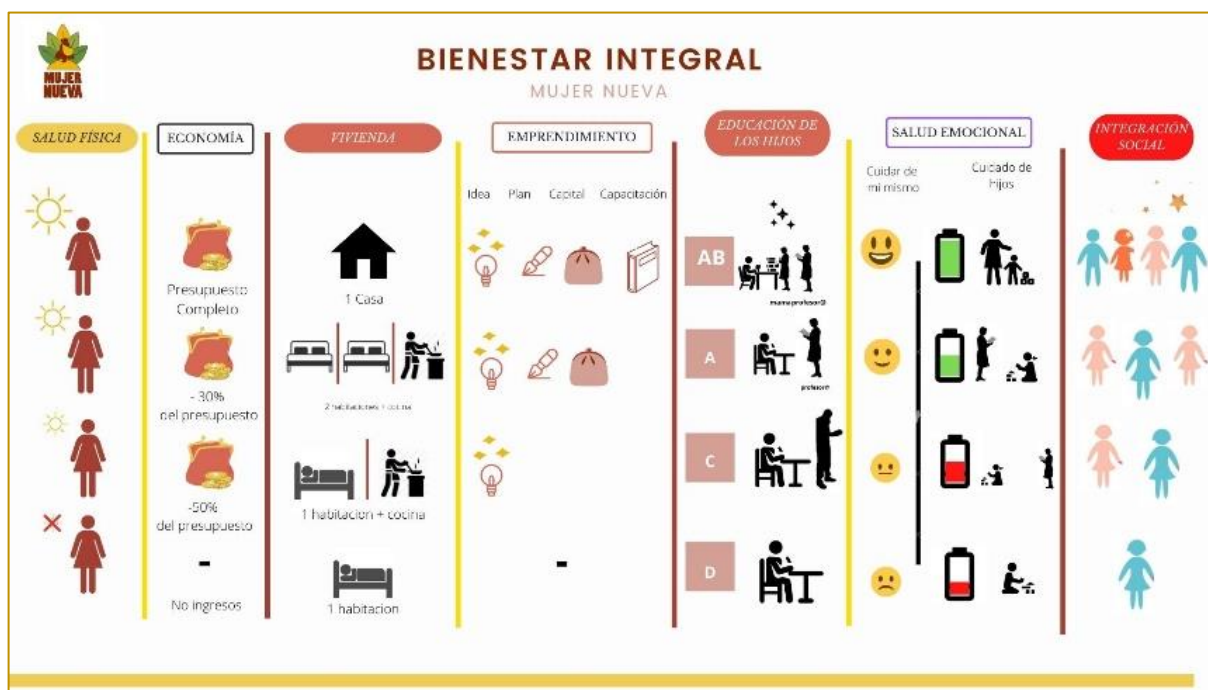
Samen met de gezinnen hebben wij gezocht naar goedkope oplossingen, vaak van gerecycled materiaal. De gezinnen helpen zelf mee met het opknappen en opruimen van hun huizen en vervaardigden nieuwe meubels, repareerden daken, etc. Ook doneerden wij in een aantal gevallen matrassen en bedden, bijvoorbeeld aan gezinnen waar moeder en kinderen op de grond sliepen of waar er sprake was van kinderen met een beperking waardoor extra veiligheid belangrijk was. In de gevallen waar meer specialistische hulp nodig was, schakelden wij o.a. timmermannen en loodgieters in die zich onder de begunstigden van onze voedselpakketten bevonden. Zij verrichtten deze werkzaamheden in het kader van uitwisseling. Op deze manier konden wij met veel gezinnen met een relatief klein budget toch verbeteringen voor een gezondere, veiligere en kindvriendelijke woonruimte realiseren.

Ondersteuning op langere termijn

Wij hebben het afgelopen jaar de gezinnen die wij steunen extra goed leren kennen en hebben ook kennis gemaakt met nieuwe gezinnen die in extreme armoede leven. Dankzij de ondersteuning die wij hen bieden en de vele huisbezoeken die wij hebben gedaan, hebben we een goede relatie met deze gezinnen opgebouwd en is er een vertrouwensband ontstaan van waaruit ook andere aspecten binnen hun situatie naar boven kwamen. Daaruit blijkt dat de situatie van veel gezinnen erg complex is en ook op de langere termijn aandacht behoeft.

Een aantal gezinnen is inmiddels gelukkig weer aan het werk en heeft geen hulp meer nodig, maar zo'n 62 gezinnen blijven onderdeel uitmaken van ons programma voor ambulante hulpverlening. Wij blijven hen steunen op de vlakken waarvan zij zelf aangeven dat er behoefte aan is. Hiertoe hebben we een format ontwikkeld waarin we samen met de gezinnen zeven leefgebieden in kaart kunnen brengen die bijdragen aan het integrale welzijn van het gezin: fysieke gezondheid, mentale en psychische gezondheid, woonomstandigheden, inkomsten, kansen voor ondernemerschap, onderwijs en sociaal netwerk. Samen met de gezinnen hebben we hun situatie voor wat betreft deze leefgebieden in kaart gebracht en hebben we een stappenplan gemaakt om hen te begeleiden bij verbetering van hun situatie.

Elk gezin houdt samen met de sociaal werkers/ psychologe een archief bij waarin zij in detail aangeven welke aspecten een rol spelen bij hun situatie voor wat betreft de verschillende leefgebieden en welke stappen zij willen zetten om verbetering aan te brengen in deze aspecten. Er wordt regelmatig gezamenlijk geëvalueerd, zodat de gezinsleden zelf bewust zijn de welke vorderingen die zij maken en de invloed die zij zelf hebben om hun situatie te verbeteren.

Wij hanteren bij onze werkwijze de methodiek *Oplossingsgericht Werken*. In 2018 heeft een uitwisseling plaatsgevonden met vier professionals van de Nederlandse organisatie Enver. Dankzij deze uitwisseling hebben we ons verder kunnen professionaliseren op het vlak van ambulante hulpverlening, waar in deze regio nauwelijks tot geen aandacht aan wordt besteed en zijn de medewerkers van Pachachaca getraind in het Oplossingsgericht Werken. Deze methodiek is een universele methodiek gebleken die ook in de lokale context van Peru ingezet kan worden.

De methode moet met name de moeders helpen om hun eigen talenten en ervaringen te herkennen, zodat zij die kunnen inzetten om hun wensen voor de toekomst te verwezenlijken. Zo kunnen moeders, ondanks dat ze dat vaak zelf niet zien, erg creatief zijn en verkoopvaardigheden hebben, doordat zij altijd hebben weten te overleven doordat zij bijvoorbeeld zelf eten bereiden dat zij op straat verkopen. Ook hebben zij vaak een enorm verantwoordelijkheidsgevoel om voor hun kinderen te zorgen, hoe moeilijk hun omstandigheden ook zijn. Via de methode willen wij hen laten inzien dat zij niet vanuit helemaal niks starten, maar dat zij al veel bereikt hebben in hun leven. Ook werkt de methodiek goed om de moeders hun wensen concreet te laten maken en kleine stappen te definiëren die zij zelf kunnen ondernemen. Willen zij bijvoorbeeld voorkomen dat hun kinderen uit huis worden geplaatst, willen zij werken aan de problemen met de vader van hun kinderen of willen zij bereiken dat ze zelfstandig meer inkomsten genereren, dan kunnen zij daar stap voor stap naar toe werken. Daarbij hebben we nuances aangebracht om de methodiek geschikt te maken voor het niveau van de ouders met wie we werken. Dit houdt onder andere in dat het taalgebruik en denkniveau simpel zijn en de methodiek ook kan worden toegepast voor deelnemers die niet kunnen lezen en schrijven.

Als onderdeel van dit programma ontvingen de gezinnen verschillende vormen van therapie op het vlak van leren (signaleren en omgaan met leerproblemen), mentale gezondheid (goed voor jezelf zorgen, zelfbeeld en zelfvertrouwen, omgaan met stress, traumaverwerking, grenzen stellen, etc), gezond samenleven (gezins- en relatietherapie, pedagogische begeleiding van de ouders aan hun kinderen) en fysieke gezondheid (gezond leven, verslavingen). Ook ondersteunden wij de gezinnen met praktische en juridische zaken. Voorbeelden hiervan zijn het veiliger en kindvriendelijke inrichten van de woonruimte, helpen bij juridische problemen, inzicht geven in inkomsten en uitgaven en budgetbewaking en het begeleiden en bemiddelen van gezinnen bij instanties, zoals het ziekenhuis, de bank en in het geval van uitkeringen.

Als onderdeel van het programma namen ook 22 moeders deel aan een alfabetiseringsprogramma. Een vrijwillige studente van de lerarenopleiding ging bij de moeders op bezoek en leerden hen op een praktische wijze de eerste beginselen van het lezen en schrijven. Als gevolg van de lockdown, en omdat lesgeven op afstand niet mogelijk was voor deze doelgroep, hebben we helaas niet de vorderingen kunnen maken met de moeders zoals we hadden gewild. We hopen dan ook het programma in 2021 voort te zetten.

Mujer Nueva

Het lijkt erop dat de Coronacrisis nog een tijd zal voortduren. Tegelijkertijd heeft de Peruaanse economie een enorme klap gekregen, waardoor de armoede enorm is toegenomen en er weinig perspectief is voor de gezinnen die zich al in situaties van extreme armoede bevonden. Een langere termijn oplossing is dus nodig voor deze gezinnen, zodat zij meer zelf in staat zijn om in hun eigen behoeften te voorzien.

Voor 2020 stond de start van het project *Mujer Nueva* gepland: een project rondom zilveren sieraden maken en gericht op het genereren van inkomsten en vrouwen empowerment. Voor de start van de lockdown was reeds een start gemaakt met de inrichting van een ruimte en een grote tuin waarin de vrouwen aan de slag zouden gaan met het maken van zilveren sieraden. Door nauw contact met de gezinnen en een nieuw beeld van behoeften, mogelijkheden en noodzakelijkheden in Calca, zagen wij echter in dat het oorspronkelijke plan omtrent sieraden vervaardigen, minder realistisch was. Zilveren sieraden zijn een luxe product geworden en vanwege de crisis is de waarde hiervan enorm gedaald. Tegelijkertijd zal het toerisme langzaam weer op gang moeten komen, maar daar is voorlopig geen zekerheid over. Wij hebben dan ook een aangepast programma ontwikkeld waarbij de gezinnen die dat het hardst nodig hebben door de ambulant werkers zijn begeleid bij diverse activiteiten gericht op het vervaardigen van voedingsmiddelen waardoor zij nu, en in de toekomst in hun inkomsten kunnen voorzien en tegelijkertijd inspelen op de essentiële behoefte binnen de gemeenschap. Met dit aangepaste programma hebben wij sinds september 37 vrouwen bereikt die zich in extreme armoede bevinden en op dit moment worden diverse producten geproduceerd voor eigen gebruik, zodat de gezinnen over een minimale voedselvoorziening beschikken, bestaande uit brood, pasta, groenten en kruiden. De activiteiten die wij in het kader van *Mujer Nueva* hebben georganiseerd, zijn:

- *Inrichten en renoveren ruimte Mujer Nueva*

In een pand achter een lokaal restaurant in het centrum van Calca hebben we een eigen ruimte ingericht. De afgelopen maanden hebben de vrouwen veel gewerkt aan het inrichten en renoveren van de ruimte, zoals het aanleggen van een goed electriciteitssysteem, schilderen van de ruimte en het renoveren van het pand, zodat het gereed was voor het regenseizoen. Daarnaast is er een bakkersruimte gecreëerd met ambachtelijke houtoven en broodmachines en is de tuin van het lokaal die geheel onbetreedbaar was, helemaal toegankelijk gemaakt en omgetoverd in een productieve moestuin. Toen het pand gereed was voor gebruik hebben we volgens de lokale traditie een openingsritueel gehouden waarbij we gezamenlijk een offer aan Moeder Aarde hebben gedaan en haar gevraagd hebben om een vruchtbare samenwerking binnen Mujer Nueva.

Het pand en de moestuin van Mujer Nueva voor de verbouwing.

Het pand en de moestuin van Mujer Nueva in gebruik.

- *Creëren van minimoestuinen voor eigen gebruik*

De vrouwen hebben alles geleerd over biologisch tuinieren in de tuin en ook in plantenbakken, omdat de overgrote meerderheid van de families geen tuin hebben. Op de centrale locatie van het project is een niet betreedbare tuin omgetoverd tot een productieve moestuin. De vrouwen hebben verschillende groenten geplant zoals bieten, aardappels, sla, suikerbiet, tomaten etc., waarvan een deel ook gebruikt wordt om kleur en voedingswaarde te geven aan de verse pasta. Andere groenten zijn in zelfgemaakte plantenbakken uitgedeeld aan de 37 deelnemende gezinnen. Samen met hen hebben we een verticale moestuin gecreëerd in de beperkte ruimte van hun huis, zodat zij zelf groenten en kruiden kunnen verbouwen. Zij kregen vooraf een training in hoe zij hun planten kunnen verzorgen, stekjes kunnen maken en ervoor kunnen zorgen dat zij niet elke keer opnieuw hoeven te investeren in zaden, maar hoe zij zelf kunnen zorgen voor een continue voedselvoorziening. Daarnaast kregen zij een cursus waarin zij leren om gezonde maaltijden te bereiden met deze groenten.

- *Broodproducten en verse pasta*

In december konden we uiteindelijk beginnen met brood bakken na het inrichten van de bakkersruimte en het bouwen van de ambachtelijke oven. Er zijn apparaten aangeschaft om deeg te bereiden en in porties te verdelen en de keuken is ingericht met geschikte tafels, een koelkast en ander materieel. Ook zijn voor de vrouwen werkuniformen gemaakt die zorgen voor voldoende hygiëne. De vrouwen hebben diverse trainingen ontvangen t.b.v. het bereiden van brood en andere banketproducten en de bereiding van verse pasta.

De workshops leverden direct werk op, want er kwam een aanvraag binnen om 4300 kerstbroodjes te bakken voor twee verschillende organisaties die de kerstbroodjes hebben uitgedeeld in lokale gemeenschappen. Nu zijn deze normaal gesproken in verschillende bakkers te koop in Calca, maar de vrouwen van Mujer Nueva hebben alleen natuurlijke producten gebruikt wat uniek is in de regio. Ook van de voedselpakketten die wij vlak voor de kerst uitdeelden aan de gezinnen die deel uitmaken van ons programma voor ambulante hulpverlening maakten de kerstbroodjes deel uit.

Verder was de cursus pasta maken een groot succes. Het was even uitvogelen om de pasta ook goed te kunnen drogen zonder dat het verbrokkelt en de smaak behouden blijft, maar uiteindelijk hebben de vrouwen dat bewerkstelligd. En er kon gelijk hard gewerkt worden, omdat in de laatste voedselpakketten de industriële pasta nu vervangen kon worden door de verse en meer voedzame pasta. De vrouwen hadden in de maand december daarom meteen eigen inkomsten die zij vervolgens konden herinvesteren in nieuwe ingrediënten.

Daarnaast hebben verschillende vrouwen de oven gebruikt t.b.v. de bereiding van hun eigen producten. Tijdens verschillende workshops hebben zij in kleine groepjes geleerd producten te maken die zij op zelfstandige basis kunnen verkopen.

- *Ondernemerschap*

Naast de productie is er in verschillende bijeenkomsten met de vrouwen aandacht besteed aan verschillende thema's omtrent ondernemerschap: het maken van een bedrijfsplan, het opstellen van een begroting, marketing, samenwerking etc. Ook werd er aandacht aan persoonlijk ondernemerschap en coöperatief ondernemerschap besteed, waarbij de vrouwen werd gestimuleerd kritisch te kijken naar hun vaardigheden, hoe zij deze kunnen inzetten binnen de groep en welke vaardigheden zij verder willen ontwikkelen. De kennis werd direct gekoppeld en toegepast bij de productie en verkoop van de pasta en broodproducten.

- *Pedagogische begeleiding*

In de ruimte van Mujer Nueva is een educatieve speelhoek ingericht voor de kinderen van de vrouwen, zodat zij ook ergens terecht kunnen terwijl hun moeders aan het werk zijn. Tijdens elke shift was een van de moeders verantwoordelijk voor het oppassen op de kinderen. De psychologe heeft de moeders begeleid met het opstellen van regels om prettig samen te leven en om de kinderen op verantwoorde wijze te begeleiden.

3.4. Duurzaamheid

Met de moestuin die we eerder hebben aangelegd, hebben we dit jaar niet alleen groenten voor onszelf kunnen verbouwen, maar ook voor de voedselpakketten die we hebben uitgedeeld. De gezinnen hielpen ons met het onderhoud van de moestuin en ook de kinderen hebben op dit vlak een actieve rol.

De bouw van toeristenverblijven heeft vanwege de pandemie stil gelegen. De maatregelen rondom COVID-19 zorgden ervoor dat het onmogelijk was de plannen voort te zetten. Bovendien heeft de toerismesector een behoorlijke klap gekregen. Op dit moment zijn wij daarom bezig met het herzien van de plannen, zodat we in 2021 alsnog aan de slag kunnen met een duurzame wijze van toerisme die zowel aan de gemeenschap als aan de sociale projecten van Pachachaca ten goede komt. We hebben daartoe in 2020 een plan geschreven voor een glamping-concept (glamping is luxe kamperen). Enerzijds zal de glamping bijdragen aan een toegenomen economische participatie van de lokale gemeenschap waar wij mee werken. Het biedt interessante en eerlijke banen aan zowel de kinderen uit het gezinshuis als aan de gezinnen die deel uitmaken van ons programma voor ambulante hulpverlening. Het gaat hierbij om banen op de glamping, maar ook de organisatie van diensten, activiteiten en excursies in samenwerking met de lokale bevolking

en het leveren van eerlijke, lokale producten, zoals voedsel, inrichting en souvenirs. Anderzijds zal de glamping bijdragen aan de duurzaamheid van de sociale projecten van Pachachaca door middel van het genereren van eigen inkomsten.

In 2020 hebben we een business plan geschreven voor de glamping en de eerste stappen gezet voor een ontwerp van een terrein met alle nodige voorzieningen. In 2021 willen we een start maken met de opbouw en inrichting van de glamping. Daarbij richten we ons in eerste instantie op nationaal toerisme. Veel Peruanen uit de grote steden en met geld, komen op dit moment naar de Heilige Vallei om aan de verstikking van de stad te ontsnappen. De financiën voor de investering in de glamping hebben we reeds kunnen realiseren.

4. Nawoord

Voor iedereen zijn het op dit moment lastige tijden. Tijden waarin veel van ons wordt gevraagd en waarin veel vastigheden weg kwamen te vallen. Dit was zeker het geval voor de gezinnen om ons heen. Daar waar hun bestaan voor komt van Covid-19 vaak al erg zwaar en onzeker was, kwamen zij afgelopen jaar in een situatie van overleven en extreme armoede terecht.

Toch kijken wij ook met positieve gevoelens terug op afgelopen jaar; we hebben de veerkracht van mensen kunnen ervaren, solidariteit en creativiteit om de moeilijkheden het hoofd te bieden en zelfs het optimisme om vooruit te kijken. We zijn trots op de gemeenschap, hoe we met elkaar de crisis doorkomen en met productieve projecten, zoals o.a. Mujer Nueva en ons glamping project, vooruit durven kijken naar een toekomst. Een toekomst waarin gezinnen zelf in staat zijn om op waardige wijze in hun eigen voedselvoorziening en/of inkomsten te voorzien. Een toekomst die de gezinnen met meer zelfvertrouwen tegemoet gaan, omdat zij hebben ervaren dat ze meer kunnen dan ze dachten, dat ze

sterker zijn dan hen werd doen geloven en dat hun kennis en talenten meer waard zijn dan dat zij ooit durfden te dromen.

Ook de kinderen uit het gezinshuis hebben ons dit jaar veel geleerd. Om flexibel te zijn, van de kleine dingen te genieten en met de dag te leven. En met name om te blijven vertrouwen en om elkaar en het leven zonder angst en met positiviteit te blijven benaderen en omarmen.

Wij danken jullie nogmaals voor alle steun en het geloof in ons. Dankzij jullie, de kinderen en de gezinnen om ons heen, zijn wij ook 2021 gestart met inspiratie en motivatie om door te gaan en vooruit te blijven kijken. En vooral om te blijven geloven in betere tijden en elkaar!

